

Ассоциация финно-угорских университетов

NH Collegium Fenno-Ugristarum

Н. В. ОСТАПОВ

Словарь терминов по обществознанию
на коми языке
для общеобразовательных школ

Сыктывкар – Ижевск – Йошкар-Ола –
Саранск – Бадачоньтомай
2011

Terminologia scholaris * Школьная терминология

Главный редактор серии
Янош Пустаи

Redigit
János Pusztay

Редакционный совет:

М. С. Федина, Л. П. Федорова, Э. В. Гусева, А. В. Родняков

Ассоциация финно-угорских университетов

NH Collegium Fenno-Ugristarum

Н. В. ОСТАПОВ

Шөр велөдчанінъяслы йөзкотыр
йылысь төдөм терминъяслөн кывкуд

Сыктывкар – Ижевск – Йошкар-Ола –
Саранск – Бадачоньтомай
2011

Terminologia scholaris * Школьная терминология

Редактор:

Коснырева Е. Г., ведущий специалист-эксперт отдела государственных языков и официального перевода Министерства национальной политики Республики Коми

Одобрено термино-орфографической комиссией Республики Коми (протокол заседания № 2 от 11.03.2011).

Издание CD-варианта материала профинансировано Венгерской национальной организацией Всемирного конгресса финно-угорских народов.

Подготовка и издание словарей были осуществлены при финансовой поддержке Совместной программы Совета Европы и Европейского Союза для Российской Федерации «Национальные меньшинства в России: развитие языков, культуры, СМИ и гражданского общества». Мнения, высказанные в данном документе, не могут быть использованы как официальное мнение Совета Европы или Европейского Союза.

Остапов Н. В.

Словарь терминов по обществознанию на коми языке для общеобразовательных школ

Шӧр велӧдчанӧньяслы йӧзкотыр йылысь тӧдӧм терминьяслӧн кывкуд

Ответственный за выпуск *А. В. Родняков*
Обложка и макет *С. П. Назаркин, Е. И. Синяева*

Подписано в печать 26.05.2011
Формат 84 × 108 1/32. Усл. печ. л. 2,52
Заказ № 772. Тираж 300 экз.

Отпечатано в типографии Издательства Мордовского университета
430005, г. Саранск, ул. Советская, 24

HU ISSN 2061-5647
ISBN 978-963-9876-53-8

© Ассоциация финно-угорских университетов, 2011
© NH Collegium Fenno-Ugricum, 2011
© Остапов Н. В., 2011

Предисловие главного редактора

Одна из главнейших целей Европейского Союза – сохранять языковое и культурное разнообразие Европы. Эта цель может быть достигнута только в сотрудничестве с многонациональными государствами.

Языки могут сохраниться и развиваться только в случае, если ими пользуются дома, школе и во всех жизненных сферах.

Программа NH – CFU (Collegium Fenno-Ugricum) Terminologia scholaris * Школьная терминология разработана с целью возвращения финно-угорских языков РФ в школьный обиход.

Для этого нужно было создать терминологию всех школьных предметов, как пользуясь результатами терминообразования 1920-30-х годов, так и создавая новые термины.

В результате реализации проекта «Создание терминологических словарей на национальных языках для общеобразовательных школ в регионах проживания финно-угорских народов Российской Федерации» в рамках совместной программы Совета Европы и Европейского Союза для Российской Федерации – «Национальные меньшинства в России: развитие языков, культуры, СМИ и гражданского общества» была выработана терминология по литературе, языку, истории, обществознанию, математике, химии, физике, биологии, информатике, географии на пяти финно-угорских языках РФ (коми, марийский, удмуртский, мокшанский и эрзянский).

Терминологические словари были одобрены термино-орфографическими комиссиями данных финно-угорских республик.

Главный редактор выражает свою искреннюю благодарность за поддержку проекта Совету Европы и Министерству регионального развития РФ, главному координатору проекта Марине Фединой (Сыктывкарский государственный университет), сокоординатору и издателю Алексею Роднякову (Мордовский государственный университет), Венгерской национальной организации Всемирного конгресса финно-угорских народов, и прежде всего всем авторам.

Badacsonytomaj, NH-CFU, 1-го марта 2011 г.
Янош Пустай (Pusztay János)

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӱгӱрвоӱдӱм</i>
А		
Ав	Мораль	1) йӱзӱн коланаӱн лыддӱм да олӱмӱ пыртӱм этшъяс; 2) йӱз олӱмын оласног вылӱ индӱдъяс, йӱзӱн ас вылӱ босытӱм бур да омӱль вылӱ, бур ним да мывкыд серти вӱчӱм вылӱ, ас мог да веськыдлун вылӱ зумыд видзӱдласъяс
Администра- тивной инӱд	Администра- тивное право	индӱдъяслӱн юкӱн, кӱнӱ лад вылӱ пуктысьӱ канмулӱн олӱмӱ пӱртысь власыт уджалӱгӱн артмӱм йӱзкостса волысьӱмъяс
Администра- тивной мыж	Администра- тивный проступок	оланпасъяслы паныд мыжа вӱчӱмтор. Татшӱм мыж вӱчигӱн дзугӱны канмуын лӱсьӱдӱм юрнуӱдӱмлысь тӱчасногӱ. Оланпасъясын мыжысь водзвыв артыштӱм кывкутӱм
Анализ	Анализ	туялан эмторсӱ некымын пельӱ юклӱм, медым гӱгӱрвоны налысь инсӱ да петкӱдлыны медтӱдчанаторсӱ
Архитектура	Архитектура	сыммич сикас, йӱзлы олӱм да уджалӱм вылӱ бала лӱсьӱдны да стрӱйба кыпӱдны кужанлун
Ас бӱрся синйӱм	Самонаблюдение	ас вежӱрлысь олӱмсӱ да ас вӱчӱмсӱ видзӱдӱм
Ас вылӱ уджалӱм	Предпринима- тельство	асвыйӱн, ас юр вылӱ босытӱм йӱзлӱн вӱчӱм. Татшӱм уджалӱмыслӱн медыджыд мог – удж котыртысьясӱн инас серти содтӱд босытӱм
Ас вынкутӱд	Авторитаризм	кансямса вынкутӱдлӱн тӱчасног, кор ӱти морт ставсӱ босытӱ ас киас да вермӱ асныраа юрнуӱдны йӱзкотыр олӱмӱн
Ас гӱгӱрвоӱм	Самовосприятие	мортлӱн асыӱ гӱгӱрвоӱм, вежӱртӱм да олӱмын донъялӱм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Асвежӧртӧм	Самосознание	мортӧн ассьыс пытшкӧсса олӧмсӧ да став гӧгӧртасыскӧд асийтӧдьясӧ гӧгӧрвоӧм
Асгӧгӧрвоӧм	Самопознание	мортӧн ассьыс аслыспӧлӧслунсӧ да позянлуньясӧ, ылалӧмьясӧ да вир-йй кылӧмьясӧ, кыскӧмьясӧ да сямлунсӧ, вынъясӧ да ляблуньясӧ тӧдмалӧм
Асдоньялӧм	Самооценка	мортӧн ассьыс позянлуньясӧ, ногтуйсӧ да мукӧд йӧз костын инсӧ доньялӧм
Асскост котыр	Гражданское общество	торья йӧзлӧн, йӧз котыртӧмьяслӧн да йӧзкостса йитӧдьяслӧн мортлысь либӧ йӧзкотырлысь коланлун да кӧйсӧм могмӧдӧм понда ӧтвывтӧм
Асскотыр	Семья	медматысса рӧдвуж котыр, кӧнӧ верстьӧяс видзӧны ичӧтьясӧс
Асшод	Свобода	мортлӧн ас вежӧрколӧмьяс да могьяс серти гӧгӧртассӧ тӧдмалӧм вылӧ мыджсьӧмӧн мыйкӧ вӧчны вермӧм
Асшӧрья инӧд	Частное право	оланпасьяс серти субъектыяс костын инмӧмьясӧ лад вылӧ пуктысь инӧд
Асьюралӧм	Автономия	канмулӧн дӧнмуясын Оланподув серти паськыд пытшкӧсса авеськӧдлӧм
Асэмбуралӧм	Приватизация	каналан эмбурсӧ торья йӧзлы ас эмбурӧ сетӧм
Б		
Бала	Парадигма	торья кадколастӧ туялан тырмӧвпьяслӧн да видзӧдласьяслӧн тэчасног, код отсӧгӧн туялысьяс да йӧзкотыр вермӧны бура пыртны олӧмӧ на водзын сулалысь мӧвпсеяма да збыльыв могьяс

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Банк	Банк	овмӧс учреждение, кӧні чукӧртӧны мыйкӧ дыра куйлан сьӧм да олӧмӧ пыртӧны чукӧртӧм сьӧмнас овмӧс вӧчӧмьяс
Бокин сулалысь йӧз	Маргиналы	пыр кежлӧ либӧ кутшӧмкӧ кад кежлӧ ас йӧзкостса кытшысь гылалӧм йӧзлӧн юкӧн
Бӧрӧ мунӧм	Регресс	йӧз котыртчӧмьяслӧн вылі тшупӧдсянь улі тшупӧдӧ лэччан туй, вӧвлӧм нин йӧзкотыр тэчас дорӧ мунӧм
Бӧрйысян инӧд	Избирательное право	канмортъяслӧн бӧрйысигӧн да бӧрйӧм органьяс лӧсьбдігӧн медшӧр подувьяс да кесйӧгьяс
Бӧрйысян тэчасног	Избирательная система	канмуын бӧрйӧм органьяс лӧсьбдан ног
Бӧртас	Результат	уджсӧ вӧчигӧн медбӧрья кадколаст, мыйӧдзкӧ воӧм
Бур юӧр	Евангелие	Вылъ кӧсйысьӧм небӧгын медтӧдчана юкӧнъяс, Иисус Крестос олӧм да сылӧн велӧдӧм йылысь важ кадся гижӧдьяс
Буржуазия	Буржуазия	войтыр сӧвмӧмын индустрия тшупӧд кадколастын йӧзкотырса юкӧн. Тайӧ юкӧнас пырӧны капитал кутысь йӧз, кодьяс чӧжӧмсӧ босытӧны ашшӧр уджалігӧн
Быдлуныя тӧдӧмлун	Обыденное познание	мортлӧн быдлуныя олӧм йылысь тӧдмалӧм
Быдӧнлӧн бӧрйысян инӧд	Всеобщее избирательное право	оланпасын индӧм арлыда канмортъяслӧн бӧрйысян инӧд. Бӧрйысьны позьӧ став мортлы: энъ да ай, раса, войтырсикас котырӧ пырӧм да мукӧд помка вылӧ видзӧдтӧг

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрводӧм</i>
В		
Важвылӧмлӧн мунӧм	Исторический процесс	важдырся кадсянь ӧния кадӧдз морт рӧдлӧн сӧвмӧм; йӧзкостса ӧтувья олӧмын да уджалӧмын збыль вӧвлӧмторьяс, кодыс петкӧдчисны ӧта-мӧдкӧд йитчӧм стӧч лӧмторьясын да ӧтувья водзӧ сӧвмӧмын
Важвылӧмся сӧвмӧмлӧн объект	Объект исторического процесса	став важ олӧм-вылӧмыс, йӧзкотырлӧн олӧм да уджалӧм
Важвылӧмын субъект	Субъект исторической деятельности	важвылӧм мунӧмын став вӧлысьяс: йӧз, налӧн котырьяс, вылӧмын тӧдчана йӧз, йӧзкостса юкӧньяс
Важвылӧмын тӧдчана морт	Историческая личность	вылӧм мунӧгӧн тӧдчӧс морт, татшӧм мортыс ӧна вежліс лӧмторьяслыс мунанногӧ да налыс тӧдчана бӧртасьяссӧ
Важногӧн вӧчӧм	Репродуктивная деятельность	важ вӧчанногӧн да вӧвлӧм нин водзті бӧртас дорӧ уджалӧгӧн локтӧм
Важногся власьт	Традиционная власть	вежавидзӧм, зумыдлун, эскӧм вылӧ мыджсьӧм власьт
Вежа небӧг	Библия	Кристослы эскысьяслӧн вежа гижӧд небӧг чукӧр
Вежа тӧдӧм	Магия	важдырся йӧзкотырьясын гӧгӧртассӧ шемӧстан вежӧм могыс вӧчӧмьяс да обрядьяс
Вежлалӧм	Реформа	йӧзкотыр олӧмын тӧдчана вежсьӧмьяс, вежлалӧм мунӧгӧн оз вӧрӧдны йӧзкотырса тэчасноглыс подувсӧ
Вежӧра йӧз	Интеллигенция	юрӧн уджалыс йӧзкотырса юкӧн
Вежӧрколӧм	Интерес	вежӧртӧм колӧм, кӧні тӧдчӧ йӧзлӧн збыльлункӧд эмторьяс да петкӧдчӧмьяс туялӧм пыр йитчӧм. Вежӧрколӧмыс быдӧнлӧн - медтӧдчана да кыскана, быд морт уджалӧмын ыджыд подув

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Вежӧрлӧн гӧгӧртас	Ноосфера	вежӧра лов олысьӧн тырӧм энкӧлалӧн юкӧн
Вежӧртӧм	Восприятие	эмторьяслӧн да лоӧмторьяслӧн морт вир-яй кылӧмьясын зумыда петкӧдчӧм
Вежӧрын олана	Идеальное	сӧйӧ, мый олӧ мортлӧн вежӧрын да лӧсьӧдӧ сылысь пытшкӧсса уджалӧмсӧ (мӧвпяссӧ, кылӧмьяссӧ да с.в.)
Вежӧрын петкӧдчӧм	Представление	эмторьяслӧн либӧ петкӧдчӧмьяслӧн вежӧрын тыдовтчӧм
Векныда шымыртӧм иньяслӧн овмӧс	Микроэкономика	торья овмӧсса юкӧнъяс либӧ фирмаяс, сӧдзжӧ стӧч вуз да вузалантор йылысь тӧданбур
Велӧдчӧм	Образование	морт, йӧзкотыр да каналан быдтӧм-велӧдӧмлӧн сӧвмӧм
Велӧдчӧм	Учение	йӧзӧн лӧсьӧдӧма, зӧла кыпӧдчӧма, ашшӧра, вежӧр югдӧдана вӧчӧм-керӧм
Вескӧдлан сикас	Форма правления	медыджыд каналан юрнуӧдысь юкӧнъяслӧн артмӧм да налӧн тэчасног
Видӧдласьяс	Взгляды	мортӧн тыр мӧвпчукӧрьяс, тӧдӧмлуньяс, подувмӧвпяяс, чайтӧмьяс
Вичкосалӧн канмуӧн веськӧдлӧм	Теократия	юрнуӧдан сикас (ӧнджыкасӧ монархия дырйи), кор канмуӧн веськӧдлысьыс сӧдзжӧ вичкоса медыджыд чина морт, Енлы эскӧмын водзын муныс
Власьт	Власть	йӧзӧс ашшод серти веськӧдлыны позьӧм да кужӧм
Водзӧ сӧвмӧм	Прогресс	йӧз котырчӧмьяслӧн улӧ тшупӧдсянь вылі тшупӧдӧ мунан туй
Вожалӧм (кык сям) монархия	Дуалистическая монархия	монархиялӧн вуджан сикас, кор канмуын ӧтик мортлӧн юрнуӧдӧмыс топӧдӧма оланпас дасьгысь да лэдзысь канкотырӧн

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрводӧм</i>
Войтырсикас	Нация	вылӧмын артмӧм медвылын сулалысь йӧзкотырса ӧтувъялун. Быд войтырсикас торъялӧ мукӧдсыс ас мутасӧн, овмӧс аслыспӧлӧслунӧн, вылӧм туйӧн, сёрниногӧн, культура сямӧн, асвежӧртӧмӧн
Войтырсикас	Этническая общность (этнос)	важсян артмӧм зумыд йӧзчукӧр. Войтырсикас мыджсьӧ йӧзлӧн ӧтувъя мутас, кыв, рӧд сикас, культура, экономика оласног вылӧ
Войтырсикас серти юалӧм	Национальный вопрос	бдысяма вылӧм кадколастӧ войтыръяс да войтырсикас юкӧнъяс костын кансяма, экономика, мутасса, инӧда да культура инмӧмъяслӧн ӧтвывтӧм
Войтырсикас туялӧм	Этнология	му вылын олысь войтырсикасыяслысь артмӧмсӧ, раздчӧмсӧ, юксӧмсӧ туялӧм
Войтырсикасӧс бырӧдӧм	Геноцид	войтырӧс да войтырсикас котырӧс дзоньнас либӧ мыйкӧ мында инас серти бырӧдӧм
Войтырув	Национализм	мукӧд войтырӧс увтыртӧмӧн кутшӧмкӧ войтыръясӧс медвылӧ лӧптӧм йылысь тырмӧвп
Волысьӧм	Общение	йӧз костын юӧръясӧн юксӧм могысь йитӧдъяс панӧмлӧн да сӧвмӧмлӧн мунӧм
Ворсӧм	Игра	торъя олан здукӧ морт уджалӧмлӧн сикас
Вог	Налог	вылыс власьтӧн канмулы быгть вештана мынтысьӧмсӧ индӧм
Вӧчӧм	Действие	йӧз кӧсйӧмъяслӧн тыдовтчӧм
Вӧчӧм	Производство	торъя мортлы да йӧзкотырлы овны да сӧвмыны колана эмбур вӧчӧмлӧн мунӧм
Вӧчанног	Средства	удж мунӧмсӧ олӧмӧ пӧртан могысь индӧм вӧчанногъяс, сӧм, уджалан кӧлуй, эмторъяс

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Вужвийӧ вежсьӧм	Революция	вӧр-ва, йӧзкотыр либӧ тӧдӧмлунъяс сӧвмӧдӧмын пыдӧ ногтуя вежсьӧмъяс
Вуз	Рынок	экономика олӧмын вузасьысьбс да ньбысьбс ӧтлабдӧм могысь аслыспӧлӧс ӧтласа тэчас. Ӧта- мӧдкӧд вузасигӧн йӧзкотырса став овмӧс сӧвман тшупӧдъясын артмӧ вузӧс, могмӧс, сьӧм мунӧм
Выльмӧдӧм	Модернизация	1) ӧнія кад корӧмъяслы лӧсялана вежсьӧм, бурмӧдӧм; 2) видз- му вӧдитан цивилизациясянь индустрия цивилизацияӧ вуджӧм
Г		
Гижбдъяс	Литература	йӧз олӧмлысь гижӧда квийӧн лӧсьӧдӧм серпаса сяммич сикас
Гӧзийдчӧмӧн олӧм	Брак	йӧзкостса олӧмын медся ӧна паськалӧм сикас, йӧзлы медся лӧсялана оласног
Д		
Дедукция	Дедукция	ӧтувья кывкӧртӧдсянь торья мӧвпӧдз воӧм
Демократия	Демократия	каналан да кансяма йӧзкостса тэчаслӧн сикас, канмуӧн веськӧдлӧгӧн йӧзлысь видзӧдласьяссӧ пунктӧны медыджыд подув пыдди
Дзескӧдӧм	Санкция	индӧд этшьяслӧн юкӧн, кӧнӧ оланпас дзугысьяс дорӧ тӧд вылӧ босьтӧма быдсяма дзескӧдӧм
Е		
Ен туйӧ пунктӧм	Тотемизм	эскӧм сикас, йӧз (войтырлӧн рӧдвуж), пемӧсьяс либӧ быдмӧгъяс костын гӧгӧрвотӧм йитчӧмӧ эскӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӱгӱрвоӱдӱм</i>
Енби	Талант	мортлӱн торья кужанлуньяс, на отсӱгӱн позьӱ вӱчны дзик выль, тырвуйӱ бур да йӱзӱн вылӱ лӱпанатор
Енлы эскӱм	Религия	йӱзлӱн аслыспӱлӱс видзӱдласьяс да тӱдӱмьяс. Енлы эскысъя йӱз лыддӱбны, мый му вылын олӱмыскӱд ӱттшӱтш эм и мӱдарьюгид. Енлы эскӱм корӱ быд вичкоын индӱм вӱчанногьяс да енлы кевмысянногьяс
Енлы эскытӱм	Атеизм	тайӱ видзӱдласьяслӱн да вӱйпӱдӱмьяслӱн Енлы, кутшӱмкӱ чуймӱдан вынъяслы да ен эскӱмлы паныд мунысъя инас
Ё		
Ёрд тэчасног	Судебная система	канмулӱн ставсяма ёрдьясӱ ӱтвытӱм. Канмуын ёрдьяс йитчӱмны ӱта-мӱдыскӱд ёрд делӱяс веськыда нуӱдӱм могысъя инмӱмьясӱн да ӱтувья могьясӱн
З		
Збыль	Истина	олӱмын збыль вӱвлӱм да олӱм йылысъя миян мӱвпгьяс лӱсялӱм
Зумыд видзӱдлас	Убеждения	сэтшӱм видзӱдлас, кор мортгяс сӱйӱс лыддӱӱ збыльӱн да сӱйӱс олӱмӱ пӱртӱмсӱ – бурторйӱн
И		
Идеализм	Идеализм	велӱдӱмьяс пиын визья, кӱнӱ лыддьяссыӱ, мый ставыс олӱмас мыджсыӱ медводз гӱгӱрвоӱм, мӱвпалӱм, мывкыд сям, лов могмӱм да кыпӱдӱм вылӱ
Индивид	Индивид	торья морт, кодлӱн эм чужсымсяныс сетӱм торйӱданторьяс да йӱз костын олӱгӱн артмӱм тӱдмӱсысъя

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Инӧд	Право	йӧзлысь оласног кесйӧгъяс, кӧнӧ пасйӧны канмортъяслысь ашод да ӧткодьлун вӧчӧмын дорышсӧ, сӧдзжӧ ас коланлунсӧ дорйыны позянлунсӧ. Татшӧм этшъясыс индывсьоны оланпасын либӧ мукӧд каналан гижӧдын да мырдӧн олӧмӧ пыртсьоны каналан вынӧн
Инӧд тэчасног	Система права	индӧдлӧн пытшкӧсса этшъяслӧн ӧта-мӧдкӧд ладмӧм да лӧсялӧм, сӧдзжӧ налӧн ӧта-мӧдысь юкӧньяс вылӧ торъявлӧм
Инӧд этшъяс	Нормы права	канмуӧн пыртӧм да видзӧм быд мортлы быть куччысян оласног, йӧзкостса волюсьӧмъяссӧ лад вылӧ пуктысь
Инӧдъяс лӧсьӧдӧм	Правотворчество	торъя каналан органъяслӧн оланпасьяс лӧсьӧдӧм да найӧс олӧмӧ пӧртӧм
Индукция	Индукция	торъя мӧвпсянь ӧтувья кывкӧртӧдӧдз воӧм
Инӧда канму	Правовое государство	канму сикас, кӧн каналан инӧдъясыс сулалӧны вылынджык быдсяма чина йӧзысь да инӧдъясыс оз сулавны паныд оланподувлы
Инӧдъяс босьтны вермӧм	Правоспособность	инӧд юкӧньясын пасйӧмтор, торъя мортлӧн ассыс инӧдъяссӧ босьтны да юридическӧй кывкутӧмъяссӧ олӧмӧ пӧртны вермӧм
Интуиция	Интуиция	мортлӧн збыльторсӧ веськыда, ассыс видзӧдласьяссӧ подулавтӧг кывны вермӧм
Инфантилизм	Инфантилизм	верстьӧ мортлӧн челядыдырся ортыса да пытшкӧсса (вежӧрын) ру кольӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Й Йӧз олом-вылом совмӧм	Социальное развитие	индӧм туйвизытӧ йӧз олом-выломын да йӧзкотырса инмӧмьясын вежсьӧмьяс. Йӧз олом-выломын совмӧм петкӧдчӧ выль йӧзкотырса чукӧрьяс артмӧмын либӧ важысянь нин олысь классьяс да сословиеяс ӧтамӧдса инмӧмьясӧ выль медшӧр подув вылын лӧсьӧдӧм. Сиджӧ овлӧны йӧзкотырса чукӧрьяс костын эмбурсӧ выльысь юклӧм да йӧзлӧн шӧркодь олан-выланлысь тшупӧдсӧ вылӧ лӧптӧм
Йӧз пӧвстын олом вылӧ зумыд видзӧдласяяс	Социальные установки	мортлӧн йӧзкостса оломын кушмӧкӧ мӧвпалӧм да вӧчӧм ноглань кыскӧм
Йӧз тшупӧд	Страты	котырын йӧз юкӧньяс, торьялӧны ӧтамӧдсьыс чӧжӧс ыджадӧн, велӧдчӧм этшӧн, кынӧмпӧт перьяннӧгӧн, оланнӧгӧн да с.в.
Йӧз чӧлӧс	Сословие	йӧзкотыр пытшкын аслас инӧдьяса да уджмогьяса торья йӧзчукӧр, сословиеӧ пырӧм да сулалӧм вӧлі кольӧ ай-мамсянь. Медшӧр сословиеясӧн вӧліны дворяна, поп-дякьяс, кресьятана, купечьяс, ичӧт чина карса олысьяс
Йӧзӧданкыв	Декларация	1) подула пытшкӧсса да ортсыса кансям йылысь канмуын официальной шыӧдчӧм, кансям ютырьяслӧн уджтаса подув; 2) ӧткымын кабала ним (чӧжӧс йӧзӧданкыв, канкерка йӧзӧданкыв)
Йӧзкостса мывкыд	Народная мудрость	уна йӧз вужгӧрӧдлӧн ӧтувья тӧдӧм, тыдовтчӧ велӧдӧмьясын, кӧленаысь кӧленаӧ вуджысь висьгьясын, тӧдмӧсьясын, нӧдкывьясын

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гөгөрвоодӧм</i>
Йӧзкотыр	Общество	1) векныд вежӧртасын – йӧзлӧн ӧта-мӧдкӧд йитӧдъяс да ӧтлаын удж вӧчӧм могысь чукӧр, сӧдждж войтыр либӧ му сӧвмӧмлӧн урчитӧм кадколаст; 2) паськыд вежӧртасын – вӧр-ваысь торьялӧм да ськӧд топыда йитчӧм юкӧн. Тайӧ юкӧныс артмӧ ашод да мыв кутысь торья йӧзысь, сӧдждж йӧзлӧн ӧта-мӧдкӧд йитчӧм ногысь да йӧз чукӧр сямысь
Йӧзкотыр артмӧм	Социогенез	йӧзчукӧр чужӧмлӧн да сӧвмӧмлӧн мунӧм
Йӧзкотыр йылысь тӧдӧм	Общественное познание	йӧзкотыр, сылӧн сӧвман этшъяс да морт йылысь ӧния тӧданбурьясысь босьтӧм кывкӧртӧдъяс вылӧ мыджсьӧмӧн велӧдӧм
Йӧзкотыр йылысь тӧданбурьяс	Социальные науки	йӧзлысь ӧтувья олӧмсӧ туялысь тӧданбурьяс
Йӧзкотыр торьялӧм	Социальная дифференциация	котырьяслӧн юкӧнъяс вылӧ торьялӧм. Быд йӧзкотырса юкӧнлӧн эм аслас ин; сийӧ тыдовтчӧ торья инӧдьясын, могьясын, тӧдчӧсьясын, бур нимьясын
Йӧзкотырӧс тӧдмалӧм	Социальное познание	котырлӧн асьыс тыдовтчӧмъяссӧ да лӧмторьяссӧ туялӧм ӧтсӧгӧн асьсӧ гӧгӧрвоӧм
Йӧзкотырлӧн йитӧдъяс	Общественные отношения	йӧзкотырса юкӧнъяс костын да на пытшкын быдсяма инмӧмъяс. Йитӧдъяс артмӧны экономикаын, йӧзкотырын, кансямын да культураын олӧгӧн да уджалӧгӧн
Йӧзкотырлӧн мыв	Общественное сознание	олӧмсӧ вежӧрын петкӧдлӧмын ногтуй боксянь улын тшупӧд. Йӧзлӧн мывыс артмӧ быдлуныс олӧм подув вылын.

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрводӧм</i>
Йӧзкотырлӧн эмторъяс	Общественные блага	йӧзлӧн ӧтувья вӧдитчан вузӧс да могмӧс. Найӧс оз позь вуджӧдны аспом эмбур лыдӧ
Йӧзкотырса ин	Социальный статус	мортлӧн либӧ йӧзкотыр чукӧрлӧн котыр тэчасногын ин. Иныс урчитӧма экономика, уджкӧд йитчӧм, войтырсикас да мукӧд торьялана тӧдмӧс отсӧгӧн (энь да ай вылӧ юксӧмӧн, велӧдчан тшупӧдӧн, воӧм чӧжӧсӧн да с.в.)
Йӧзкотырса йитчӧмъяс	Социальные отношения	йӧзкотырса юкӧнъяс, классъяс, войтырсикасъяс, сӧдзжӧ на пытшкӧсса юкӧнъяс костын быдсяма йитчӧмъяс. Йитчӧмъяс артмӧны экономика, йӧзкотыр, кансям, культура олӧмын
Йӧзкотырса кытш	Социальная среда	мортгӧгӧрса олан-вылан кесйӧг да оланног, сӧдзжӧ татшӧм кесйӧгъяснас йӧз костын артмӧм ӧтувьялун
Йӧзкотырса мобильность	Социальная мобильность	йӧзлӧн ӧти йӧзкотырса юкӧнъясысь мӧдӧ вуджӧм. Йӧзкотырса мобильностьыс овлӧ йӧзкотырса тшупӧдсӧ вежтӧг (вомлӧс), либӧ судтасӧ лӧптӧм-чинтӧм ногӧн (сувтса)
Йӧзкотырса панасьяс	Элементы (подсистемы) общества	йӧзкостса олӧмын ӧта-мӧдкӧд топыда йитчӧм панасьяс (овмӧс сӧвмана, йӧз олӧм-вылӧм инмана, кансяма, лов могмӧдана)
Йӧзкотырса тэчасног	Социальная структура	котырлӧн пытшкӧсса тэчас, ӧта-мӧдкӧд йӧзкотырса юкӧнъяскостса йитчӧм да ӧта-мӧд вылӧ мыджсьӧм
Йӧзкотырса этшьяс	Социальные нормы	йӧзӧн урчитӧм оласногъяслӧн да накӧд йитчӧм муртӧгъяслӧн инӧдьяс
Йӧзлӧн инӧдьяс	Гражданские (личные) права	канмуын быд мортлы чужӧмсяныс сетӧм инӧдьяс

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гöгöрвоодöм</i>
Йöзпöвстын торья морт	Личность	уджсö вежöрöн вöчысь торья морт, кодлöн эм йöзкостса медтöдчана сямьяс да ногтуяс. Торья мортгис ассьыс видзöдласьяссö кужö да вермö пыртны йöз öтувья олöмö.
Йöзчукöрьяс	Социальные группы	йöзлöн асланыс тöждьяса, коланлуньяса да оласног этшгьяса мыйтакö зумыд юкөньяс. Йöзчукöрьясыс вочасöн артмöны важвылöмдырса торья котырьясын
К		
Каналан вынкүтöд	Государственная власть	öружья вын отсöгöн бура тöдысь йöзлöн канмуöн веськöдлöм
Каналан тэчас	Государственное устройство	канмулöн мутасса да кансяма тэчас, канму юкөньяссö öта-мöдкöд артмöдöм
Канйöзлун	Гражданство	торья мортлöн канмукод инöдьяс серти зумыд йитчöм, тыдовтчö налöн öта-мöдкостса позьöмлуньясын да могьясын
Канкотыра монархия	Парламентарная монархия	монархия сикас, кор канмуын öткөн юрнуöдысьлöн власьтыс дзескöдöма öти боксянь оланпас дасьтысь да лэдзысь канкотырöн, мöд боксянь – оланпасьяс олöмö пöртгысь правительствöн
Канкотыра республика	Парламентская республика	республикалöн ног: татшöм республика дырйи канмунас юрнуöдö йöзöн бöрйöм морт (президент), канкотыр артмöдö правительствöсö аслас индöмöн, правительствöсö пырысь чина йöз висьталöны вöчöмторьяс йылысь канкотырса депутатьяслы

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрводӧм</i>
Канморт олӧм- вылӧмлы инмана инӧдъяс	Социальные права граждан	канмортгяслӧн судзсыана олӧм да сійӧс водзӧ бурмӧдӧм вылӧ инӧдъяс
Канмортлӧн инӧд	Гражданское право	инӧдлӧн юкӧн, коні лад вылӧ пунктӧма эмбур да сыкӧд йитчӧм мукӧд йӧзкостса инмӧм. Эмбур инмӧмгясӧн шуӧны йӧз костын артмӧм эмбур юкигӧн инмӧмгяс. Аскостса инмӧмгяс, кодгяс артмӧны оз эмбур юкӧм понда, оз кутны ас пытшкын экономика сюрӧс
Канму	Государство	йӧзкотырлӧн торгья юрнудан нога кансямса котыртчӧм
Канмулӧн быд торйын ыджыдалӧм	Тоталитаризм	кансяма оланног, кор пӧртсьӧ олӧмӧ котыр да морт олӧм бӧрся быд боксянь видзӧдӧм
Канмулы эмбуралӧм	Национализация	торгья йӧзлысь ас предприятияссьӧ да овмӧс юкӧнгяссьӧ каналан эмбурӧ вужӧдӧм
Канмуяслӧн ӧтувлун	Конфедерация	каналан тэчасногӧн сикас, кор ӧтувтчигӧн быд канмулӧн дзоньӧн кольӧ шодгьялӧм, ас каналан власгь да веськӧдлӧм. Ӑтувгья органгяс лӧсьӧдлӧны сӧмын сэк, кор колӧ сӧрнитчыны ӧта-мӧдкӧд кутшӧмкӧ торгья моггяс олӧмӧ пӧртӧм йылысь
Кансям	Политика	кӧсйӧмгяссьӧ олӧмӧ пӧртны да канмуӧн юрнудны кужанлун
Кансям инӧдъяс	Политические права	канмуын быд канмортлы кансям олӧмын керан-вӧчан позянлунгяс
Кансям сӧвмӧм	Политическое развитие	канмуяс, ютыргяс да юрнудгясгяс олӧмын индӧм туйвизя подула вежсьӧмгяс. Кансям сӧвмӧм петкӧдчӧ виль канмуяс, ютыргяс, юрнудгясгяс артмӧмын; юрнудӧм сикас, кансям оланног, войтырсикас да торгья каналан юкӧнгяс костса йитӧдгяс вильногӧн лӧсьӧдӧмын

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гөгөрвоодбм</i>
Кансям субъект	Субъекты политики	кансямса олӧмын да мунӧмын вӧльсыяс
Кансям туялӧм	Политология	кансям, каналӧм да кансямса вӧчӧм-керӧм йылысь тӧданбур
Кансям тӧчасног	Политическая система	йӧзкотырӧн каналӧмлӧн, кансям сӧвмӧмлӧн да йитчӧмъяслӧн ног
Капитал	Капитал	йӧзӧн вӧчӧм уджалан эмбур (уджалан кӧлуй, керкаяс, кыпӧдӧмьяс)
Коланлун	Потребность	мортӧн ас олӧмын коланторсӧ да сӧвмӧмын судзсытӧмсӧ тӧдӧм
Кресьяналӧн овмӧс	Кресьянское хозяйство	канмортъяслӧн чукӧр, кӧнӧ вӧдитчӧны ӧтувья эмбурӧн да ас кӧн ӧтлаын вӧчӧны став уджсӧ
Кужанлуньяс	Способности	мортлӧн торья уджикасыяс бура вӧчӧм вылӧ веськӧдӧм аслыспӧлӧслуньяс
Культура	Культура	1) мортӧн вӧчӧм лов могмӧдан да эмбур тӧдчаньяс; 2) йӧзкостса олӧмын кӧртасыӧм тӧчасьяс ӧтсӧгӧн ӧти вужгӧрӧдсянь мӧд вужгӧрӧдӧ вуджӧмлӧн сикас, вӧчасногьяс да бӧртасыяс ӧтвывтӧм
Культура инӧдьяс	Культурные права	канмуын мортлысь лов могмӧдан быдмӧмсӧ да асьсӧ вӧчны ӧтсалан инӧдьяс
Культура сӧвмӧм	Культурное развитие	культура юкӧнын подув вежсьӧмьяс. Культура сӧвмӧм петкӧдчӧ: 1) эмбур гӧгӧртасын – уджалан кӧлуй да йӧзлӧн кужӧмьяс бурмӧдӧмын, выльпыртӧмын; 2) полтӧса олӧмын – йӧзлӧн пытшкӧсса медыджыд могьяс да тӧдчанаторьяс гӧгӧрвоӧмын да найӧс вежӧмын. Тайӧ ставыс тыдовтчӧ сяммичын да быдлунья йӧз оласногын.
Кывкӧртӧд	Умозаклучение	ӧта-мӧдкӧд нырвизь подув серти йитчӧм некымын мӧвпысь петӧмтор

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Кывкутны вермӧм	Дееспособность	инӧдьяс этшын тӧд вылӧ босьтӧм канмортлӧн верманлун. Тайӧ петкӧдчӧ инӧдьяс серти канмортлӧн ас вӧчӧм позянлуньяс босьтӧм да олӧмӧ пыртӧм вермӧмын, сӧдзжӧ асьыс могьяссӧ збыльмӧдӧмын
Кыскӧмьяс	Влечения	мортпытшса руяс, кодяс петкӧдчӧны вежӧртгӧм колӧмьясын
Л		
Легитимность	Легитимность	канмортьяс видзӧдлас серти оланпасьясӧн каналан власьт подулалӧм
Либерализм	Либерализм	XVII-XVIII-ӧд нэмьясӧ Европаын артмӧм кансям туйвизь, кӧнӧ нимӧдсьӧ аскост, кансяма, экономика ашодьяслысь медшӧр подувьяс
Лов кылӧм	Ощущение	эмторьяслӧн да муыввса тыдовтчӧмьяслӧн морт вежӧрын петкӧдчӧм. Лов кылӧмыс чужӧ эмторьяслӧн веськыда морт вир-йӧкӧд син, кыв, вом пытшкӧс, ныр, пель, кималас отсӧгӧн
Лов могмӧдан культура	Духовная культура	йӧз лов могмӧдан уджалӧмлӧн артмӧдӧмтор; олӧ мортлӧн вежӧрын; йитчӧма эмлуна культуракӧд
Лов могмӧдан уджалӧм	Духовная деятельность	лов могмӧдан меддонаторьясӧс вӧчӧм да выль пӧв найӧс артмӧдӧм (тыр мӧвпьясӧс, тӧдӧмлуньясӧс, мыччысьбмьясӧс да с.в.), сӧдзжӧ найӧс кольӧм, юкӧм, паськӧдӧм да видзӧм
Лов тӧданбур	Психология	морт вежӧр сӧвман подув да морт лов могмӧдан уджаланног йылысь тӧданбур
Ловлӧн олӧмлы эскӧм	Анимизм	эскӧмлунлӧн сикас: йӧзыс эскӧны ашӧр олысь ловлы да йӧз, пемӧсьяс, эмторьяс, ывла вывлӧн петкӧдчӧмьяс лов улӧ сюрӧмлы

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Ловнуӧдӧм	Идеология	йӧзкотырса чукӧр тыр мӧвпъяслӧн да видзӧдласъяслӧн гӧчасног, кӧнӧ тыдовтчӧны йӧз чукӧрлӧн медтӧдчана вежӧртешыяс, мӧвпсям да медтӧдчана могъяс
Ловтӧмлы эскӧм	Фетишизм	енлы эскӧмлӧн сям, кор йӧзыс лӧптӧны енмӧдз ловтӧм эмторьяссӧ да эскӧны, мый вӧчасны на отсӧгӧн чуймӧдана торьяс
Люмпен	Люмпены (пауперы)	ас оланӧнтӧм, пырся чӧжӧстӧм да уджтӧм йӧз
М		
Майшасьӧм	Переживание (как элемент сознания)	мортлӧн быдсяма съблӧм вӧрзӧдан тӧдмалӧм, кор олӧмыс веськыда петкӧдчӧ вежӧрас да лоӧ мортыслы збыль вӧвлӧмторйӧн
Медбур йӧз	Элита	йӧзкотырын медвылыс, торья инӧда юкӧн. Тайӧ юкӧнас пырысь йӧзыс пӧртӧны олӧмӧ каналан, йӧз олӧм-вылӧмлы инмана, экономика да культура кансям
Медтӧдчана йӧзлӧн власьт	Аристократия	медтӧдчана рӧдувса йӧзлӧн каналӧм
Мездсетӧм	Амнистия	мыж вӧчысьбс мырсьбӧмӧн олӧмысь каналан вынкутӧдлӧн мездӧм либӧ небзьӧдӧм
Меставывса авеськӧдлӧм	Местное самоуправление	йӧзлӧн ас кывкутӧм подулӧн веськыда либӧ авеськӧдлан органьяс отсӧгӧн ас мыгшӧбдьяс бырӧдӧм могысь уджалӧм
Миф	Миф	кылӧм да серпас отсӧгӧн олӧмсӧ гӧгӧрвоанног, татшӧмыс ӧнджыкасӧ вӧвлӧ важдырся йӧзкотырьясын
Мичлун туялӧм	Эстетика	мичлун сӧвмӧмсӧ да сылысь йӧзкотыр олӧмын быд боксянь тӧдчанлунсӧ туялӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Мог	Цель	вежӧрын водзвыв тӧдан керан-вӧчан серпаслӧн бӧртас, кодс мортыс кӧсйӧ пӧртны олӧмӧ
Монархия	Монархия	канму веськӧдланног, кор медвылыс власьтыс вуджӧ ай-мамсянь да юрнуӧдысьӧн лоӧ ӧткӧн кутысь. Овлӧны тырвуйӧ да оланпудулӧн дзескӧдӧм монархия сикасьяс
Монополия	Монополия	овмӧс сӧвмӧмын ком, кор вузыс торъявсьӧ этша либӧ ӧти вузасьысьӧн. Быд вузасьысь вермӧ ас кӧсйӧмӧн вежны ӧтувья вӧзйӧмыслысь ыдждасӧ либӧ вузаланторлысь да могмӧслысь донсӧ
Морт	Человек	Номо sapiens чукӧр петкӧдлысь, кодлӧн эм став йӧзсӧ шымыртан ногтуйяс. Мувывса ловья лов сӧвмӧмын медыджыд тшупӧд
Морт артмӧм	Антропогенез	морт лӧбмлӧн да сӧвмӧмлӧн мунӧм
Морт этш туялӧм	Этика	йӧзкотыраса мывкыдлысь артмӧмсӧ, сӧвмӧмсӧ, медыджыд подувьяссӧ, этшьяссӧ да могьяссӧ туялӧм
Мортлӧн аслыс висьтасьӧм	Самонповедь	мортлӧн ас водзын тырбур, пытшкӧсса кывкӧртӧд вӧчӧм, ас водзын видзӧдласьяс да мӧвпяяс восьтӧм
Мортлӧн инӧдьяс	Права человека	1) чужӧмсяньыс сетӧм, мортлысь пытшкӧслун подулалысь инӧдьяс, морт татшӧм инӧдьястӧг оз вермы тырвуйӧ овны; 2) йӧзлы котыр пытшкын олӧм вылӧ поэяна оласнога туйвизь оланпасьясьӧн индӧм
Мортлӧн торъялун	Индивидуальность	торья мортлӧн чужӧмсянь сетӧм (биология) да йӧз костын олӧгӧн артмӧм аслыспӧлӧслун

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гөгөрвоодӧм</i>
Мӧвп	Мысль	мӧвпалӧм мунігӧн торъя лобмтор, сідзжӧ сълӧн пытшкӧсыс да бӧртасыс
Мӧвпалӧм	Мышление	торъя мӧвпяслӧн сьӧрсьӧн- бӧрсьӧн мунӧм да на костын йтчӧм, сідзжӧ пытшкӧсса гӧгӧрвоӧмлӧн сӧвмӧм
Мӧвпкӧртӧд	Суждение	ӧта-мӧдкӧд лӧсялана, бура подулалӧм ӧтувя вежӧртасыя йтлӧмӧн мыйкӧ вӧйпӧдыс либӧ бокӧ вештыс мӧвп
Мӧвпясям	Мировоззрение	гӧгӧртас да ас вылӧ морт видзӧдласьяслӧн тэчасног, кӧні индысьӧ быд мортлыс став муыскӧд да мукӧд йӧзкӧд йтчӧмногыс, сідзжӧ мортӧн асыӧ гӧгӧрвоӧмыс
Муыв олӧм гӧгӧртас	Биосфера	олӧмӧн шымыртӧм му веркӧс
Мусярса могъяс	Глобальные проблемы	ӧнія кадын став мулӧн да йӧзкотырлӧн олӧмын да сӧвмӧмын сулалан могъяс: термоядернӧй ожыс видзчысьӧм да сӧгласа олӧмӧн могмӧдӧм; муяс сӧвмӧмын торьялан тшупӧдсӧ венӧм; йӧзлыс тшыглун, гӧльлун да велӧдчӧтӧмлун бырӧдӧм; вӧр- васӧ нӧйтӧдӧмыс видзчысьӧм; йӧзвойтырсӧ колана торьясӧн могмӧдӧм
Мыв	Сознание	мортлӧн медыджыд вежӧр тшупӧд, кор сійӧ вермӧ олӧмсӧ вежӧрын мӧдпӧлавны, ас пытшкын майшасыны да збыльлунсӧ вежны
Мывкыд	Совесьть	мортлӧн ассыс оласногӧ видзны, вежны да донъявны верман сям
Мывкыдчӧм	Социализация	мортӧн йӧзкотырса могъяс гӧгӧрвоӧм да зӧля найӧс олӧмӧ пыртӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрводӧм</i>
Мыджсян кӧлуй	Предмет труда	подув эмтор, код вылӧ веськӧдӧма мортлӧн уджыс
Мыж	Преступление	оланпасьяс торкигӧн йӧзлысь олӧмсӧ дзуган вӧчӧмтор. Татшӧмторйыс вайӧ либӧ вермӧ вайны йӧзкостса олӧмлы ыджыд лӧк. Мыж вӧчысь вылӧ пуктысьсӧ ёрд кывкӧртӧдӧн наказанньӧ
Мыж вӧчӧмысь кывкутӧм	Уголовная ответственность	юридическӧй кывкутӧмлӧн сикас, кывкутӧмыс пуктысьсӧ ёрд шуӧмӧн мыж вӧчысь мортлы
Мыньяс	Пошлины	1) каналан органьясӧн канмортьяслысь, чукӧрьясысь да котырьясысь индӧм могмӧс сикасьясысь сӧм чукӧртӧм; 2) каналан суйӧр пыр вузӧс вуджбӧдӧн сӧм чукӧртӧм (таможняса вуз-вот)
Мырддӧм	Конфискация	канмуӧн мортлысь вӧрзбӧдны позтӧм да нуны вермана эмбурсӧ дзоньнас либӧ кутшӧмкӧ юкӧн вештытӧг мырдӧн босьтӧм
Н Наказанньӧ	Наказание	мортӧс мыж вӧчӧмысь оланпасьясын индӧмьяс вылӧ мыджсьӧмӧн канмуӧн мырдӧналӧм. Наказанньӧыс пуктысьсӧ ёрд кывкӧртӧдӧн да петкӧдчӧ мыж вӧчысьлысь ашодсӧ мырддӧмын либӧ сылысь индӧьяс дзескӧдӧмын
О Объект	Объект	сӧйӧ, мый вылӧ веськӧдӧма йӧзлӧн уджалӧм: ывлавывса тӧчасьяс да быдсяма эмторьяс, йӧзкотырса панасьяс, йӧзчукӧрьяс, мӧд морт да ачыс асьсӧ вежӧртысь мортыс

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Овмӧс сӧвмӧм	Экономический рост	йӧзкостса вӧчӧмын лыд да ногтуй боксянь содӧм да сӧвмӧм
Овмӧс сӧвман индӧдьяс	Экономические права	оланпасьясын индӧм серти ас вӧляӧн уджалан эмбурӧн, уджалысьясӧн да йӧзлы коланторьясӧн веськӧдлыны позянлунъяс
Овмӧс сӧвманлӧн тэчасног	Экономическая система	йӧзчукӧрлӧн овмӧс сӧвман котыртӧмлӧн ног, кӧнӧ петкӧдчӧны вузӧс да могмӧс вӧчысьяс да найӧс ньӧбьсь-босьтысьяс костын йитчӧмьяс
Овмӧс туялӧм	Экономика	йӧзлысь тӧлка оласногсӧ вузӧс да могмӧс вӧчигӧн, найӧс ӧтамӧд костын юклӧгӧн да ньӧбӧм-босьтӧгӧн туялӧм
Овны судзяна чӧжӧс	Прожиточный минимум	канму оланпасьясын индӧм удждонлӧн медся ичӧт тшупӧд
Озырставлӧн каналӧм	Олигархия	канмуын веськӧдлӧмлӧн сям, кор ставнас юрнуӧдӧны некымын озыр морт
Оланпас	Закон	1) тӧдчана да колана, ӧтувья, пыр выльысь артмана да зумыд йитӧд (философия боксянь); 2) торья ногӧн олӧмӧ пыртӧм да канмуын медыджд юридическӧй вына олан кутан лӧмтор; оланпасын петкӧдчӧ медтӧдчана йӧзкостса олӧм юкӧнъяс йылысь каналан ашход
Оланпас пыртысь власьт	Законодательная власть	войтырӧн бӧрйӧм каналан власьт, кодӧ ӧтув вӧчӧ, йӧзӧдӧ да пыртӧ олӧмӧ каналан оланпасьяс, сӧдӧжӧ видзӧдӧ быд боксянь, ӧнджыкасӧ сьӧм овмӧс боксянь, олӧмӧ пыртысь власьт бӧрся
Оланпас торкӧм	Правонарушение	оланпасьяслы паньд сулалӧм, йӧзкотырса падмӧдысь оласноглӧн сикас
Оланпас пыртӧм	Законодательный процесс	оланпас лӧсьӧдан, видлалан да олӧмӧ пыртан урчитанног

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвобдӧм</i>
Оланпас серти кывкутӧм	Юридическая ответственность	мортӧн оланпас дзугӧм понда лоӧм падмӧдан виччысьӧмторъяс, пуктысьӧны сӧмын каналан оланпасьясын инӧдъяс серти. Кывкутӧмыс вермӧ лоны торъя мортлысь ас вӧляя олӧмсӧ топӧдӧмын, сылысь эмбур мырддӧмын да торйӧн индӧмьясын
Оланпас серти лӧсьбӧдӧм уджмогъяс	Юридические обязанности	мортлӧн оласног дорӧ канмуӧн индӧм да лӧсьбӧдӧм тшӧктӧмъяс, оланпасьяс серти быд мортлы быгъ колана оласноглӧн муртӧс
Оланподув	Конституция	канмуса медыджыд оланпас. Оланподулын индӧма канмулӧн подув сувтӧдӧм, урчитӧма бӧрйысянног индӧма канмортлысь медыджыд инӧдъяс да уджмогъяс
Олӧмӧ пыртан тӧданбурьяс	Прикладные науки	ыджыд да бура подулалан тӧданбурьяслысь бӧртасьяссӧ олӧмӧ пӧртан мог вылын уджалысь тӧданбурьяс. Олӧм дорӧ матысса тӧданбурьяс колӧны йӧзлы, медым вочасӧн бырӧдны либӧ чинтыны ёся сулалан могьяссӧ (вежӧр югдӧдан, уджалан, йӧзлы отсасына)
Олӧмӧ пӧртысь власьт	Исполнительная власть	каналан власьтлӧн юкӧн, могмӧдӧ оланпасьяс да мукӧд оланпас вӧйпӧдысь власьтлысь лэдзӧм этшьяс олӧмӧ пыртӧмсӧ
Ордйысьӧм	Конкуренция	вуз овмӧсын вӧлысьяс костын бурджык вузӧс вӧчан да сйӧс нӧббан-вузалан ног понда майшасьӧм
Ӧ Ӧтвывтӧм	Интеграция	торъя тэчас либӧ организм юкӧнъяслӧн йитчӧм, сӧдзжӧ татшӧм эмлунӧ мунӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Ӧти гӧтыркӧд (вербскӧд) гӧзйӧдчӧм	Моногамия	ӧти ай да ӧти энъ костын гӧзйӧдчӧм да ӧтлаын олӧм
Ӧти енлы эскӧм	Монотеизм	йӧз костын ӧти енмӧс тӧдӧм да сылы юрбитӧм
Ӧткадь инӧд	Равноправие	став йӧзлӧн инӧдъяс да оланпасъяс водзын ӧткадя сулалӧм, сӧдзжӧ оланпасъяслӧн став йӧзсӧ ӧткадя видзӧм
Ӧткадьясьӧм	Ассимиляция	ӧти войтырсикасӧн мӧд войтырсикасӧс ас бердӧ кыскӧм да ньылыштӧм
Ӧтув видлалӧм	Синтез	збыль олӧмын либӧ вежӧрын эмторлысь юкӧньяссӧ ӧтлаӧдӧм, медым бурджыка тӧдны сылысь пытшкӧсса тэчасногсӧ да подувсӧ
Ӧтувъя канму	Унитарное государство	канмулӧн тэчасног, кор ӧтувтӧм муыс оз торъяв асьюралысь юкӧньяс вылӧ. Ӧтувтӧм канмуын эмӧсь сӧмын мутасса юкӧньяс (обласътыяс, районъяс да с.в.)
П		
Паськыда шымыртӧм инъяслӧн овмӧс	Макроэкономика	торъя канмуса либӧ ставмуывыса овмӧс йылысь тӧданбур
Педагогика	Педагогика	верстыӧ морт да челядь костын мывкыдмӧм, быдтан-велӧдан тэчасногыяс йылысь тӧданбур
Пертас лӧсьӧдӧм	Моделирование	ӧти эмторсӧ мӧд эмтор ногӧн лӧсьӧдӧм
Президент республика	Президентская республика	республикалӧн ног, кӧн канму юрнудысьсӧн лӧӧ став йӧзӧн бӧрйӧм морт - президент. Президент ӧтлаӧдӧ ас чинын канмуӧн юралысьсӧс да олӧмӧ пӧртысь властылысь медыджыд чинсӧ
Пролетариат	Пролетариат	войтыр сӧвмӧмын индустрия тшупӧд кадколастын йӧзкотыраса юкӧн. Тайӧ юкӧнас пырӧны меда йӧз, ёнджыкасӧ съодас уджалысьяс

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоодӧм</i>
Р		
Расизм	Расизм	ӧти раса лэптӧм, расаяслӧн вир-йй да вежӧр ӧткодьлунтӧм йылысь тыр мӧвп. Татшӧм видзӧласа йӧз лыддьӧны, мый ӧти расаяс вермӧны ыдждавны мукӧд раса вылын
Реабилитация	Реабилитация	бур ним сетӧм, мыжалан либӧ ёрд шуӧм серти мыжа мортлы инӧд бӧр сетӧм
Республика	Республика	канмуӧн веськӧдланног, кор юрнуӧдысьсӧ бӧрйӧны йӧз либӧ торья бӧрйысян комиссия. Овлӧны республикалӧн президента, парламента да сораса сикасьяс
С		
Садьтӧмтор	Бессознательное	вежӧртӧг пытшкӧсса олӧм
Сёрнитчӧм	Сделка	канмортъяслӧн да юридическӧй кывкутысьяслӧн аскост инӧдъяс да могъяс сувтӧдӧм, вежӧм да помалӧм могысь вӧчӧмъяс
Серпасасьӧм	Живопись	сямнич сикас, кор олӧм петкӧдлысьсӧ кутшӧмкӧ эж вылын рӧмъяс отсӧгӧн
Сёрнитчӧм	Договор	позянлунъяс, могъяс да кывкутӧм йылысь ӧта-мӧдкӧд йӧзкостса сёрнитчӧм
Содтӧс	Прибыль	удж котыртысьяслӧн съӧм босьтӧм да съӧм видзӧм костын коляс
Специализи- руйтчӧм	Специализация	йӧзлӧн да котыртчӧмъяслӧн кужанлунъяссӧ, вынъяссӧ мукӧдсьыс бурджыка артмӧм вылӧ чукӧртӧм
Став йӧзӧс юасьӧм	Референдум	каналан либӧ йӧзкотырса тӧдчана могъяс кывкӧртӧд корсьӧм могысь став йӧзсӧ кипасалӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гöгöрвоöдöм</i>
Став насьта овмöс сöвмöм	Мировая экономика	торья канму овмöсъяслöн öтвывтчöм, удж серти канмуяс юксöмлöн тэчасног, экономика кутöд да йитöд
Ставсö шымыртöм	Глобализация	мирыввса муяслöн да сэнi олысь йöзлöн öта-мöдкöд йитöдьяс сöвмöдны зильöм. Муяс сöвмöмын ёнджыка да ёнджыка тöдчöны öта-мöдкöд экономика да кансямса йитчöмыс, культура да юöр сетан вежласьöмыс
Субъект	Субъект	сiйö, кодi ассьыс кöсiйöмьяссö пыртö олöмö. Субъектöн вермасны лоны морт, йöзкотыrsa чукöр, котыртчöмьяс, каналан органьяс
Судсянторьяс вöчöм	Материальное производство	мортлöн судсянтор вöчöм могысь вöр-васö ас уджöн вежöм
Сьöм	Деньги	йöзкостса вузасигöн аслыспöлöс вузöс, код отсöгöн став вузöссö мурталöны да öта-мöдыскöд öткодялöны сьöм лыдöн
Сьöм арталан ыжда	Валюта	канмуын быдсяма вузöс да могмöс ньöбöм-вузалигöн, уджысь вештысигöн урчитöм войтырсикас сьöм
Сьöм дон усьöм	Инфляция	сьöмлöн донтöммöм, тыдовтчö вузöсьяс вылö дон лыбöмын
Сьöм пунктöм	Инвестиция	канмупытшса либö суйöрсайса экономика юкөньясö дыр кад кежлö капитал пунктöм
Сьöмкуд	Бюджет	канмуын во чöж сьöм чукöртан да видзан медтöдчана сьöм овмöс бала
Сямлун	Характер	торья мортлöн пытшкöсса аслыспöлöс да зумыд ногтуйяс öтвывтöм, тыдовтчö уджын да мукöд йöзкöд волысьöмын

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Сяммич	Искусство	векныд вежӧртасын – йӧзкотырса мывлӧн сикас да мусӧ гӧгӧрвоӧм могьсь аслыспӧлӧс лов могмӧдан да кипода удж; паськыд вежӧртасын – быдсяма уджалӧгӧн ыджыд тшупӧда кужанлун петкӧдлӧм, тайӧ тыдовтчӧ вӧчаслӧн мичлунын да тырвуйӧ бурлунын
Т		
Творчество	Творчество	ногтуя мыйкӧ выльтор, аслыссикастор да паныдасьлывтӧмтор вӧчӧм
Театр	Театр	сяммичлӧн сикас: аслыспӧлӧса вӧчанногӧн лоӧ сцена вылын ворсӧм, кодӧ артмӧ актёрлӧн йӧз водзын мыччысьӧм дырйи
Темперамент	Темперамент	морглӧн торья вежӧр тӧдмӧсьяс ӧтвывтӧм. Темпераментын тыдовтчӧ морт пытшкӧсса вежӧр мунӧмьяслӧн да тӧдмӧсьяслӧн вежсян ӧдыс
Теория	Теория	ӧтторья тыдовтчӧмьяслӧн чукӧр да налӧн мунан оланпасьяс йылысь подулалӧм тӧдмӧмьяслӧн тэчасног
Том йӧз	Молодёжь	арлыд серти аслыспӧлӧс йӧзкотырса юкӧн. Том йӧзлӧн эмӧсь ассикас велалӧмьяс, сӧмын налӧн абу позянлун быдлаын да тырвуйӧ петкӧдлыны асьыныс ашӧрлунсӧ
Тӧдмлуныяс	Знания	збыль олӧм тӧдмалӧмлӧн бӧртас, морт вежӧрын ортсыса мирлӧн ылӧдчытӧг петкӧдчӧм
Тӧданбур	Наука	му вылӧ теория боксян инасӧ вайӧдӧм видзӧдласьяс, вежӧрын тыдовтчӧны ставмирса медтӧдчана подувьяс. Тӧданбур артмӧ туялан помкаяс вылӧ мыджсьӧмӧн

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӱгӱрвӱдӱм</i>
Тӱданбурын да техникаын вужвӱйӱ вежсьӱм	Научно-техническая революция	XX-ӱд нэм шӱрсянӱ ӱнӱя кадӱдз уджалысьясълӱн ногтуй вежсьӱм. Тайӱ кадсянӱ тӱданбур лоис йӱзлӱн уджаланног сӱвмӱмын медыджыд помкаӱн, медшӱр вынӱн
Тӱдмалӱм	Познание	мортлӱн тӱдӱмъяс босьтӱм вылӱ веськӱдӱм лов могмӱдан вӱчӱм-керӱм
Туялан синийӱм	Научное наблюдение	эмторъяс да налысь ассера петкӱдчӱмьяссӱ тӱдмалӱм могысь найӱс видзӱдӱм
Тыр арлыдтӱма	Несовершенно-летний	18-ӱд арӱсӱдз вотӱм морт
Тырвӱйӱ монархия	Абсолютная монархия (абсолютизм)	ӱти морт кыин канму оланпас вылӱ мыджсьӱмӱн власьт кутӱм. Тырвӱйӱ монархияын петкӱдчӱны: 1) шӱринсянӱ веськӱдлӱмлӱн медыджыд этш; 2) власьт ӱткӱн кутысьлӱн ас кипод улын сӱвмӱм бюрократия тӱчас; 3) экономика сӱвмӱмлӱн вылӱ тшупӱд; 4) вына армия да йӱзаин видзысь ӱн органъяс; 5) бӱрйӱм котырьясӱс бырӱдӱм
У		
Уголовнӱй инӱд	Уголовное право	медыджыд каналан власьтӱн лӱсьӱдӱм оланпасьяс чукӱрлӱн ӱтвывтӱм. Тайӱ инӱдыс восьтӱ мыж вӱчӱмлысь вежӱртассӱ, урчитӱ мыждӱмлысь могсӱ, подуvsӱ, пунктӱмсӱ да тӱчасногсӱ, сӱдзжӱ мыж вӱчӱмысь канмортӱс мездӱмсӱ
Удж сетысь	Работодатель	йӱзлы удж сетысь да найӱс удж вӱчны медалысь торъя морт либӱ фирма
Удж юкӱм	Разделение труда	кутшӱмкӱ эмтор вӱчӱмлысь мунӱмсӱ уджалысьяс костын юклӱм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвобдӧм</i>
Уджалігӧн вӧдитчан эмбур	Орудия труда	эмторьяслӧн ним, код отсӧгӧн йӧз быдпӧлӧс вын отсӧгӧн вежӧны подув эмторсӧ
Уджалӧм	Деятельность	йӧзӧн асгӧгӧрса олӧмсӧ вежны зільӧм
Уджалан инд	Трудовое право	россияса инӧдьяслӧн юкӧн, кӧні лад вылӧ пунктӧма удж сетьсы да удж босьтысь костын инмӧмьяс. Татшӧм инмӧмьясыс артмӧны уджалан сӧрнитчӧм панігӧн
Уджалан сӧрнитчӧм	Трудовой договор	удж сетьсы да удж босьтысь костын сӧрнитчӧм. Удж сетьсылы быть колӧ лӧсьӧдны уджалысьлы оланпасьяс серти уджалан кесйӧгьяссӧ, уджӧдны сӧрнитчӧм уджсикас серти, мынтыны удж вӧчӧмысь став колана сьӧмсӧ. Удж босьтысьлы колӧ бура вӧчны сӧрнитчӧм сертифик асьсыс уджсӧ да кутчысьны урчитӧм инӧдьясӧ
Удждон	Заработная плата	уджысь вештысьӧм; удждонлӧн ыджаыс артмӧ уджалысьлӧн кужӧмысь, вӧчӧм уджлӧн сьӧкылдунысь, лыдысь, ногтуйысь да кесйӧгьясысь, сіджӧ содтӧд да морт ышӧдысь вештӧмьясысь
Уджӧтув	Профсоюзы	удж сетьсыськӧд сӧрнитчӧмьяс дырйи коланлунсӧ дорйӧм могысь меда уджалысьяслӧн чукӧр
Уджтӧмалысьяс	Безработные	уджавны верман арлыда йӧз, кодьяслӧн абу уджыс, кӧть и найӧ сійӧс корсьӧны
Уна айкӧд гӧзийӧдчӧм	Полиандрия	ӧти энӧ да некымын ай костын гӧтрасьӧм да олӧм
Уна гӧтыркӧд (вербскӧд) гӧзийӧдчӧм	Полигамия	некымын ай да некымын энӧ костын гӧтрасьӧм да олӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Уна енлы эскӧм	Политеизм	йӧзлӧн уна енлы эскӧм да юрбитӧм, татшӧмыс ёнджыкасӧ вӧвліс важдырся котырьясын, кор йӧз эскывлісны уна сикас енлы, вӧр-ва вынлы, юрбитлісны пуысь вӧчӧм енъяслы
Ф		
Фантазия	Фантазия	гӧгӧрвоӧмӧн либӧ гӧгӧрвотӧг морт вежӧрын ловзьӧдӧм серпасьяслӧн петкӧдчӧм
Федерация	Федерация	некымын канмулӧн вьль ӧтувлун, канмуяс ӧтувтчигӧн лӧсьӧдӧны ӧтласа вылыс власьт да веськӧдлӧм, сӧмын федерацияӧ пырысь канмуяслӧн кольб ас вӧляӧн олӧм
Философия	Философия	медӧтласа оланпасьяс йылысь видзӧдласа тӧданбур, ывла выв, йӧзкотыр да вежӧр сӧвман оланпасьяс туялӧм
Ц		
Целибат	Целибат	гӧтрасьтӧг олӧм
Цивилизация	Цивилизация	тайӧ кывлӧн эм некымын вежӧртас: 1) ӧткодь вежӧртаса культура кывлы; 2) йӧзкотырса материальной ортсысадорса да ловмогмӧдан пытшкӧсса сӧвмӧмын тшупӧд (важ нэмьясса, шӧр нэмьясса, вьль нэмьясса, ӧнія кадся); 3) йӧзкотырса сӧвмӧмын первобытной нэм бӧрын вьль тшупӧд; 4) культуралӧн тшупӧд, кор ставыс гӧгӧрбок тшыксӧ да кусӧ; 5) йӧзкотырлӧн ӧтвывтӧм аслыспӧлӧслун (рӧдйӧм видзӧдлас, оласног, кыв, паськӧм да с.в.)
Ч		
Чайтӧм	Воображение	мортпытшса удж, артмӧ пытшкӧсса кылӧмьясысь да кӧсейӧмьясысь, кодьяс олӧмас эз паньдасьлыны

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвоӧдӧм</i>
Чина йӧз	Номенклатура	йӧзкотыр ыджыдалысь чӧлӧслӧн ним, ыджыд чинсӧ босытӧны власьтын вынйӧра этша лыда йӧз индӧм серти
Чина йӧзлӧн власьт	Бюрократия	1) канмуын чина йӧзлӧн юрнуӧдӧм, власьт кутӧм; 2) канмуӧн веськӧдлысь торья инӧдьяса йӧзкотыр юкӧн
Чӧжас	Сбережения	мортлӧн талуныя коланлуньяс могодӧмысь локтан коланлуньяс могоддан понда асвӧляӧн дугӧдчӧм
Ш		
Шаманство	Шаманство	йӧзлӧн мукӧдсысь торьялана шаманьяслӧн сямлунӧ эскӧм. Йӧзыс эскисны, мый шаманьяс вермӧны лоны йӧз да мӧдарьюгдса ловьяс костын йитчысьясӧн
Шовинизм	Шовинизм	ӧти войтырсикасӧс медвылӧ лӧптӧм йылысь тыр мӧвп, ӧти войтырӧс мукӧдлы паныд сувтӧдӧм
Шылад	Музыка	олӧмсӧ шыпасьясысь артмӧм серпаса отсӧгӧн петкӧдлысь сяммич сикас. Сылӧм вылӧ индӧм шыладсӧ шуӧны вокальнӧйӧн
Ы		
Ыджыд енбиа кужанлун	Гениальность	енби сӧвмӧмын медыджыд тшупӧд, кор поэӧ шедӧдны быдсяма олӧм юкӧнъясын ыджыд вермӧмьяс
Ыджыда да бура подулалан тӧданбурьяс	Фундаментальные науки	ывла выв, йӧзкотыр да вежӧр сӧвман оланпасьяс туялан тӧданбурьяс. Татшӧмсяма оланпасьясыс лобны подув пуктанаӧн енколалӧн сӧвмӧмын
Ышӧдӧм	Мотивы	коланлуньяс вӧчӧм могогысь мортлӧн ас пытшкӧсса ышӧдӧм

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гөгөрвоодӧм</i>
<p>Э Эбӧс ёнмӧдӧм вылын уджалӧм Экономика ӧтүвтӧм</p>	<p>Рекреационная деятельность Экономическая интеграция</p>	<p>уджалӧм бӧрын шойччӧм да вынсялӧм</p> <p>Муувывса мӧд тыш помасьӧм бӧрын видз-му овмӧс сӧвмӧмын лоӧмтор, петкӧдчӧ тайӧ подулалӧм мунӧмыс канмуясса овмӧсьяс сибӧдчӧмын да ӧтсӧгласа канмукустса экономика нудӧдӧмын</p>
<p>Экономикаын вуза тэчасног</p>	<p>Рыночная система в экономике</p>	<p>экономика олӧм котыртанног. Татшӧм тэчасногыслӧн эм аслыспӧлбслун: му да капитал лобны аспом эмбурӧн; вузӧсьясӧн да могмӧсьясӧн позянлун юкӧм, вӧчӧм, вежласьӧм, видзӧм вӧчсьӧ коланлун да вӧзйӧм вылӧ мыджсьӧмӧн; медшӧр подувьяс – ас кӧсйӧм серти ас вылӧ уджалӧм да бӧрьян позянлун</p>
<p>Экономикаын кесйӧдлана тэчасног</p>	<p>Командная система в экономике</p>	<p>экономикаын олӧм котыртанног. Татшӧм тэчасногыслӧн эм аслыспӧлбслуньяс: капиталыс да муыс лыддьысьӧны каналан эмбурӧн, аспом эмбур кутӧм дзескӧдӧдӧны либӧ дзоньнас дугӧдӧны; вынйӧр позянлуньяссьӧ юкӧны шӧр веськӧдлысь органъяслӧн инӧдьяс да балаяс серти</p>
<p>Экономикаын сӧвмытӧмлун</p>	<p>Стагнация</p>	<p>экономикаын дыр кад кыссьыс вузӧс да могмӧс вӧчӧм чинӧм либӧ налӧн водзӧ сӧвмӧмыс дугӧдчӧм</p>
<p>Экономикаын традиция тэчасног</p>	<p>Традиционная система в экономике</p>	<p>экономика олӧмсӧ важдырья нэмьясӧ котыртанног. Татшӧм тэчасноглӧн эм торьялӧмьяс: йӧзыс оз сувтӧдны овмӧс бурджыка сӧвмӧдӧм йылысь юалӧмьяс; овмӧс нуданногыс оз вежсьы да пыр вуджӧ ай-мамсянь челядылы</p>
<p>Эксперимент</p>	<p>Эксперимент</p>	<p>тӧданбур сӧвмигӧн торья вӧчӧм кесйӧгьяс ӧтсӧгӧн туйлӧм</p>

<i>Коми термин</i>	<i>Роч термин</i>	<i>Гӧгӧрвобдӧм</i>
Эмбур	Собственность	йӧз костын эмтор асалӧм да сійӧс вӧдитчӧм могысь артмӧм йитӧдъяс
Эмлун культура	Материальная культура	техника вӧчӧм, уджалан сям, эмбур меддонаторъяс. Тайӧ ставыс артмӧдӧ йӧзӧн ас вӧчӧм торъя олӧм пытшкӧс
Эскӧм	Вера	морт ловпытшкӧсса зумыд нырвизь: морт кутӧ лача, мый лоӧмторъяс вермӧны мунны сылӧн арталӧм серти
Этш	Норма	урчитӧм инӧд, пыдди босьтантор
Этшлы паныд сулалысь оласног	Отклоняющееся поведение	мортлӧн йӧзкотыр олан этшлы лӧсаявтомӧ асьсӧ кутӧм
Ю		
Ютыр	Партия	кутшӧмкӧ йӧзкотыrsa чукӧрлӧн либӧ сословиелӧн медя зиль да ӧтвывтчӧм юкӧн. Ютырӧ пырысь йӧз дорйӧны йӧзкотыrsa чукӧрлысь тӧждьяссӧ, кӧсйӧны босьтны ас киӧ кансям власьтсӧ дзоньнас либӧ юкны сійӧс мукӧд ютыркӧд
Ютырлӧн тэчасног	Партийная система	канмуын ютыръяс костын артмӧм йитчӧмъяслӧн ӧтвывтчӧм

Русско-коми указатель терминов

А

Абсолютная монархия (абсолютизм)	Тырвуйё монархия
Автономия	Асьюралём
Авторитаризм	Ас вынкутёд
Административное право	Административной индёд
Административный проступок	Административной мыж
Амнистия	Мездсетём
Анализ	Анализ
Анимизм	Ловлён оломлы эскём
Антропогенез	Морт артём
Аристократия	Медтёдчана йёзлён власьт
Архитектура	Архитектура
Ассимиляция	Откодясьём
Атеизм	Енлы эскытём

Б

Банк	Банк
Безработные	Уджтёмалысьяс
Бессознательное	Садьтёмтор
Библия	Вежа небёг
Биосфера	Мувыв олом гөгортас
Брак	Гозйёдчёмён олом
Буржуазия	Буржуазия
Бюджет	Сьёмкуд
Бюрократия	Чина йёзлён власьт

В

Вера	Эскём
Валюта	Сьём арталан ыджда
Взгляды	Видзёдласьяс
Власть	Власьт
Влечения	Кыскёмьяс
Воображение	Чайтём
Восприятие	Вежёртём
Всеобщее избирательное право	Быдёнлён бөрйысян инёд

Г

Гениальность	Ыджыд енбиа кужанлун
Геноцид	Войтырсикасёс бырödём
Глобализация	Ставсё шымыртём
Глобальные проблемы	Мусярса могьяс
Государственная власть	Каналан вынкутёд
Государственное устройство	Каналан тэчас
Государство	Канму
Гражданские (личные) права	Йёзлён инödьяс
Гражданское общество	Аскост котыр

Гражданское право
Гражданство

Д

Дедукция
Дееспособность
Действие
Декларация
Демократия
Деньги
Деятельность
Договор
Дуалистическая монархия
Духовная деятельность
Духовная культура

Е

Евангелие

Ж

Живопись

З

Закон
Законодательная власть
Законодательный процесс
Заработная плата
Знания

И

Игра
Идеализм
Идеальное
Идеология
Избирательная система
Избирательное право
Инвестиция
Индивид
Индивидуальность
Индукция
Интеграция
Интеллигенция
Интерес
Интуиция
Инфантилизм
Инфляция
Искусство
Исполнительная власть
Истина

Канмортлөн инёд
Канйёзлун

Дедукция
Кывкутны вермём
Вёчём
Йёзёданкыв
Демократия
Сьём
Уджалём
Сёрнитчём
Вожалём (кык сяма) монархия
Лов могмёдан уджалём
Лов могмёдан культура

Бур юёр

Серпасасьём

Оланпас
Оланпас пыртысь власьт
Оланпас пыртём
Удждон
Тёдёмлуньяс

Ворсьём
Идеализм
Вежёрын олана
Ловнуёдём
Бёрысян тэчасног
Бёрысян инёд
Сьём пуктём
Индивид
Мортлөн торьялун
Индукция
Отыввтём
Вежёра йёз
Вежёрколём
Интуиция
Инфантилизм
Сьём дон усьём
Сяммич
Оломё пёртысь власьт
Збыль

Историческая личность
Исторический процесс

К

Капитал
Командная система в экономике
Конкуренция
Конституция
Конфедерация
Конфискация
Крестьянское хозяйство
Культура
Культурное развитие
Культурные права

Л

Легитимность
Либерализм
Литература
Личность
Люмпены (пауперы)

М

Магия
Макроэкономика
Маргиналы
Материальная культура
Материальное производство
Местное самоуправление
Микроэкономика
Мировая экономика
Мировоззрение
Миф
Моделирование
Модернизация
Молодёжь
Монархия
Моногамия
Монополия
Монотеизм
Мораль
Мотивы
Музыка
Мысль
Мышление

Н

Наказание
Налог

Важвылбмын тёдчана морт
Важвылбмлөн мунбм

Капитал
Экономикаын кесйөдлана тэчасног
Ордйысьбм
Оланподув
Канмуяслөн өтувлун
Мырддбм
Кресьтяналён овмбс
Культура
Культура сөвмбм
Культура индбдьяс

Легитимность
Либерализм
Гижбдьяс
Йбзпөвстын торья морт
Люмпен

Вежа тбдбм
Паськыда шымыртбм инъяслбн овмбс
Бокын сулалысь йбз
Эмлун культура
Судзсянторьяс вбчбм
Меставывса авсеськбдлбм
Векныда шымыртбм инъяслбн овмбс
Став пасьята овмбс сөвмбм
Мбвпям
Миф
Пертас лбсьбдбм
Выльмбдбм
Том йбз
Монархия
Оти гбтыркбд (вербскбд) гозйбдчбм
Монополия
Оти енлы эскбм
Ав
Бшбдбм
Шылад
Мбвп
Мбвпалбм

Наказанньб
Вот

Народная мудрость
Наука
Научное наблюдение
Научно-техническая революция

Национализация
Национализм
Национальный вопрос
Нация
Несовершеннолетний
Номенклатура
Ноосфера
Норма
Нормы права

О

Образование
Общение
Общественное сознание
Общественные блага
Общественные отношения
Общество
Обществознание
Обыденное познание
Объект
Объект исторического процесса
Олигархия
Орудия труда
Отклоняющееся поведение
Ощущение

П

Парадигма
Парламентарная монархия
Парламентская республика
Партийная система
Партия
Педагогика
Переживание (как элемент сознания)
Познание
Полиандрия
Полигамия
Политеизм
Политика
Политическая система
Политическое развитие
Политические права
Политология

Йӱзкостса мывкыд
Тӱданбур
Туялан синйӱм
Тӱданбурын да техникаын вужвуйӱ
вежсьӱм
Канмулы эмбуралӱм
Войтырув
Войтырсикас серти юалӱм
Войтырсикас
Тыр арлыдтӱм
Чина йӱз
Вежӱрлӱн гӱгӱртас
Этш
Инӱд этшьяс

Велӱдчӱм
Вольсьӱм
Йӱзкотырлӱн мыв
Йӱзкотырлӱн эмторьяс
Йӱзкотырлӱн йитӱдьяс
Йӱзкотыр
Йӱзкотыр йылысь тӱдӱм
Быдлуныя тӱдӱмлун
Объект
Важвылӱмся сӱвмӱмлӱн объект
Озырставлӱн каналӱм
Уджалигӱн вӱдитчан эмбур
Этшлы паныд сулалысь оласног
Лов кылӱм

Бала
Канкотыра монархия
Канкотыра республика
Ютырлӱн тӱчасног
Ютыр
Педагогика
Майшасьӱм
Тӱдмалӱм
Уна айкӱд гозйӱдчӱм
Уна гӱтыркӱд (версӱкӱд) гозйӱдчӱм
Уна енлы эскӱм
Кансям
Кансям тӱчасног
Кансям сӱвмӱм
Кансям инӱдьяс
Кансям туялӱм

Потребность
Пошлины
Права человека
Право
Правовое государство
Правонарушение
Правоспособность
Правотворчество
Предмет труда
Предпринимательство
Представление
Президентская республика
Преступление
Прибыль
Приватизация
Прикладные науки
Прогресс
Прожиточный минимум
Производство
Пролетариат
Профсоюзы
Психология

Р

Работодатель
Равноправие
Разделение труда
Расизм
Реабилитация
Революция
Регресс
Результат
Рекреационная деятельность
Религия
Репродуктивная деятельность
Республика
Референдум
Реформа
Рынок
Рыночная система в экономике

С

Самовосприятие
Самоисповедь
Самонаблюдение
Самооценка
Самопознание
Самосознание

Коланлун
Мыньяс
Мортлѳн инѳдьяс
Инѳд
Инѳда канму
Оланпас торкѳм
Инѳдьяс босьтны вермѳм
Индѳдьяс лѳсьѳдѳм
Мыджсян кѳлуй
Ас вылѳ уджалѳм
Вежѳрын петкѳдѳм
Президент республика
Мыж
Содтѳс
Асѳмбуралѳм
Олѳмѳ пыртан тѳданбурьяс
Водзѳ сѳвмѳм
Овны судзсяна чѳжѳс
Вѳчѳм
Пролетариат
Уджѳтув
Лов тѳданбур

Удж сетьсы
Ѳткодъ инѳд
Удж юкѳм
Расизм
Реабилитация
Вужвьѳйѳ вежсьѳм
Бѳрѳ мунѳм
Бѳртас
Ѳбѳс ѳнмѳдѳм вылын уджалѳм
Енлы эскѳм
Важногѳн вѳчѳм
Республика
Став йѳзѳс юасьѳм
Вежлалѳм
Вуз
Экономикаын вуза тѳчасног

Ас гѳгѳрвоѳм
Мортлѳн аслыс висьтасьѳм
Ас бѳрся синнѳм
Асдоньялѳм
Асгѳгѳрвоѳм
Асвежѳртѳм

Санкция
Сбережения
Свобода
Сделка
Семья
Синтез
Система права
Собственность
Совесть
Сознание
Сословие
Социализация
Социальная дифференциация
Социальная мобильность
Социальная среда
Социальная структура
Социальное познание
Социальное развитие
Социальные группы
Социальные нормы
Социальные отношения
Социальные права граждан

Социальные науки
Социальные установки

Социальный статус
Социогенез
Специализация
Способности
Средства
Стагнация
Страты
Субъект
Субъект исторической деятельности
Субъекты политики
Судебная система
Суждение

Т

Талант
Творчество
Театр
Темперамент
Теократия
Теория
Тоталитаризм

Дзескөдөм
Чөжас
Асшод
Сёрнитчөм
Аскотыр
Өгүв видлалөм
Инөд тэчасног
Эмбур
Мывкыд
Мыв
Йөз чөлөс
Мывкыдчөм
Йөзкотыр торьялөм
Йөзкотырса мобильность
Йөзкотырса кытш
Йөзкотырса тэчасног
Йөзкотырөс төдмалөм
Йөз олөм-вылөм сөвмөм
Йөзчукөрьяс
Йөзкотырса этшьяс
Йөзкотырса йитчөмьяс
Канморт олөм-вылөмлы инмана
инөдьяс
Йөзкотыр йылысь төданбурьяс
Йөз пөвстын олөм вылө зумыд
видзөдласьяс
Йөзкотырса ин
Йөзкотыр артимөм
Специализируйтчөм
Кужанлуньяс
Вөчанног
Экономикаыин сөвмытөмлун
Йөз тшупөд
Субъект
Важвылөмын субъект
Кансям субъект
Ёрд тэчасног
Мөвпкөртөд

Енби
Творчество
Театр
Темперамент
Вичкосалон канмуон веськөдлөм
Теория
Канмулон быд торийын ыджыдалөм

Тотемизм
Традиционная власть
Традиционная система в экономике
Трудовое право
Трудовой договор

У

Убеждения
Уголовная ответственность
Уголовное право
Умозаключение
Унитарное государство
Учение

Ф

Фантазия
Федерация
Фетишизм
Философия
Форма правления
Фундаментальные науки

Х

Характер

Ц

Целибат
Цель
Цивилизация

Ч

Частное право
Человек

Ш

Шаманство
Шовинизм

Э

Экономика
Экономическая интеграция
Экономическая система
Экономические права
Экономический рост
Эксперимент
Элементы (подсистемы) общества
Элита
Эстетика
Этика

Ен туйо пуктoм
Важногя власть
Экономикаын традиция тэчасног
Уджалан инoд
Уджалан сёрнитчoм

Зумьд видзoдлас
Мьж вoчoмьс кывкутoм
Уголовнoй инoд
Кывкoртoд
Oтувья канму
Велoдчoм

Фантазия
Федерация
Ловтoмлы эскoм
Философия
Веськoдлан сикас
Ыджьда да бура подулалан
тoданбурьяс

Сямлун

Целибат
Мог
Цивилизация

Ашoрья инoд
Морт

Шаманство
Шовинизм

Oвмoс сoвмoм
Экономика oтувтoм
Oвмoс сoвманлoн тэчасног
Oвмoс сoвман инoдьяс
Oвмoс быдтoм
Эксперимент
Йoзкoтырса панасьяс
Медбур йoз
Мичлун туялoм
Морт этш туялoм

Этническая общность (этнос)
Этнология
Юридическая ответственность
Юридические обязанности

Войтырсикас
Войтырсикас туялбм
Оланпас серти кывкутбм
Оланпас серти лосьббдбм уджмогьяс

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК
